

Ulaganje u budućnost
Europska unija

Izradu ovog dokumenta je sufinancirala Europska unija

Integracija plana upravljanja kulturnim dobrima s projektom rekonstrukcije i afirmacije tvrđave sv. Mihovila

Naručitelj:

Grad Šibenik
Trg palih branitelja Domovinskog rata 1
22 000 Šibenik
Tel: 022/431-000
Fax: 022/431-099
www.sibenik.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz fonda IPA 2007-2009: Business-Related Infrastructure Grant Scheme

“Revitalizacija tvrđave sv. Mihovil je projekt vrijedan 1.666.388,90 EUR od čega EU sufinancira 999.999,98 EUR ili 60,01%“

SADRŽAJ

1. UVODNE NAPOMENE	3
2. POVIJESNE ZNAČAJKE TVRĐAVE SV. MIHOVILA	4
3. PROJEKT UREĐENJA LJETNE POZORNICE	5
3. INTEGRACIJA TVRĐAVE SV. MIHOVIL S PLANOM UPRAVLJANJA KULTURNIM DOBRIMA	7
3.1. Ciljevi projekta	7
3.2. Pripremne aktivnosti za integriranje Tvrđave sv. Mihovila kao centralne točke razvoja kulturnog turizma Grada i Županije	7
3.3. Afirmiranje Tvrđave sv. Mihovila kao središnje točke za promicanje kulturnih vrijednosti, proizvoda i usluga Grada Šibenika i Šibensko-kninske županije.....	9

1. UVODNE NAPOMENE

Dokument „Integracija plana upravljanja kulturnim dobrima s projektom rekonstrukcije i afirmacije tvrđave sv. Mihovila“ je izrađen u okviru projekta „Revitalizacija tvrđave sv. Mihovila“ financiranog sredstvima Programa IPA IIIC - BRI, bespovratna sredstva za poslovnu infrastrukturu Europske unije.

Cilj izrade dokumenta se uklapa u opći i specifični cilj projekta „Revitalizacija tvrđave sv. Mihovil“ koji glase:

- Opći cilj - doprinijeti održivom razvoju grada Šibenika, Šibensko-kninske županije i šire regije promicanjem kulturnog turizma.
- Specifični cilj - pozicioniranje tvrđave sv. Mihovila, u šibenskoj staroj jezgri, kao centra promicanja kulturno turističke ponude Šibensko-kninske županije.

Navedeni ciljevi se planiraju implementirati modelom afirmacije tvrđave sv. Mihovila kao glavnog centra za promociju kulturnog turizma sa setom definiranih turističkih proizvoda i usluga koji mogu biti ponuđeni na tržištu kulturnog turizma.

Prilikom izrade dokumenta korišten je pristup sekundarnog istraživanja i proces prikupljanja informacija od Naručitelja putem upitnika i sastanaka. U obzir treba uzeti složenost razina upravljanja odabrane resursne osnove kulturnih dobara, preciznije na neujednačenosti i neusklađenosti koje postoje između razina upravljanja koje su predviđene kroz ovaj dokument. Naime, zakonodavac je regulirao prava i obveze koja proizlaze u domeni upravljanja kulturnim dobrima te ista ne mogu biti zanemarena u procesu upravljanja istima. **Stoga ovaj dokument i inicijative koje bi trebale proizaći iz njega ne mogu nadomjestiti izostanak definiranja odnosa između lokalnih samouprava uključenih u projekt – Grada Šibenika kao Naručitelja dokumenta i drugih gradova i općina na području županije na čijim prostorima se nalaze odabrana dobra, kao i drugih vlasnika i/ili upravitelja kulturnih dobara.** Dodatna ograničenja za odabir i definiranje upravljačkih modaliteta proizlaze iz neriješenih i nejasnih imovinsko-pravnih odnosa nad odabranim dobrima te problemi očuvanosti, obnovljenosti i funkcionalnosti pojedinih kulturnih dobara. Uvažavajući spomenuta ograničenja ovim dokumentom je dan načelni pristup za integraciju tvrđave sv. Mihovila sa odabranim kulturnim dobrima sugerirajući prije svega okvire za upravljanje odabranim kulturnim dobrima, preporuke za uspostavu suradnje i ključne silnice koje mogu činiti osnovu turističke ponude.

Dokument se sastoji od tri osnovne cjeline: Povijesne značajke tvrđave sv. Mihovila, Projekt uređenja ljetne pozornice i Integracija tvrđave sv. Mihovil s planom upravljanja kulturnim dobrima. Posljednja cjelina se sastoji od tri pod-cjeline:

- Ciljevi projekta;
- Pripremne aktivnosti za integriranje Tvrđave sv. Mihovila kao centralne točke razvoja kulturnog turizma Grada i Županije;
- Afirmiranje Tvrđave sv. Mihovila kao središnje točke za promicanje kulturnih vrijednosti, proizvoda i usluga Grada Šibenika i Šibensko-kninske županije.

2. POVIJESNE ZNAČAJKE TVRĐAVE SV. MIHOVILA

Kaštel sv. Mihovila najstariji je dio grada Šibenika, sa začecima još iz kasnobrončanog doba. Naime, tvrđavi je prethodila ilirska gradina, vrsta utvrđenog naselja koje se nekoć gradilo na uzvisinama poput ove. Godine 1066. izdana je isprava koja prvi puta spominje utvrdu, a izdao ju je kralj Petar Krešimir IV. Iz nje i arheoloških nalaza zna se da je već tada ondje postojao castrum, no ne zna se koje veličine i oblika.

Slika 1 Tvrđava sv. Mihovila

Izvor: http://www.nik.com.hr/userFiles/upload/images/grad_sibenik/sv.mihovil.jpg

Do danas su u cijelosti očuvane četiri kule te po jedna sa sjeverne i jugoistočne strane, na koje su se naslanjale zidine. Zidine su također dobro očuvane, a zanimljivo je da su dijelovi Tvrđave sv. Mihovila, odnosno nekadašnjega obrambenoga sustava djelomično očuvani i raštrkani po starome dijelu grada, pa tako npr. čak postoji kula koja se danas koristi kao stambeni objekt, dok je zid kneževe palače s morske strane zapravo obrambeni zid s dvije očuvane kule.

3. PROJEKT UREĐENJA LJETNE POZORNICE

Projekt uređenja ljetne pozornice na tvrđavi sv. Mihovila podrazumijeva rekonstrukciju dijela perimetralnih zidova te uređenje pozornice sa 1270 sjedećih mjesta na platou tvrđave, Rekonstrukcijom podrumskih prostorija tvrđave. Podrumi će predstavljati prostor za muzejsko-galerijski postav, kojim će moći prolaziti posjetitelji kako bi razgledali konzervirane arheološke nalaze, lapidarij i rekonstruirane dvije cisterne. Prema potrebi, prostor će biti namijenjen održavanju raznih izložbi i ostalih kulturnih događanja, a ljeti će dio tog prostora služiti glumcima kao 'backstage' i garderoba.

Kaštel sv. Mihovila nesumnjivo je vrlo zanimljiva i vrijedna atrakcija, čiji broj posjetitelja ne odgovara značaju objekta, dok važnost i potencijal tog kulturnog dobra nisu dovoljno prepoznati.

Slika 2 Fotomontaža ljetne pozornice u sklopu Tvrđave sv. Mihovila

Izvor: Naručitelj

Izgradnjom pozornice na prostoru Tvrđave sv. Mihovila će se generirati prihod od obilaska tvrđave, organizacija raznih kulturnih sadržaja – kazališnih predstava, koncerata, najma prostora i dr., a u njoj će se odvijati i aktivnosti podrške razvoja i unapređenja turističke ponude Grada Šibenika, dio edukacija planiranih projektom te razna kulturna događanja i manifestacije. Sve te aktivnosti imati će za cilj generirati multiplicirani komercijalni efekt na ostala kulturna dobra u okruženju, primarno tvrđave i lokalitete.

Ljetna pozornica i funkcionalno uređenje tvrđave sv. Mihovil:

- formira kompaktni plato unutar perimetralnih zidova;
- u podrumskim prostorijama se predviđa postav izložbe i virtualni muzej;
- gledalište je amfiteatralno orijentirano prema pogledu na kanal;
- maksimalni kapacitet gledatelja je 1680 mjesta;
- oslobađa trg katedrale tijekom ljetnog razdoblja.

Pristup pozornici na sjeverni plato je moguć iz tri smjera (sa parkirališta iza vatrogasnog doma, iz parka Ane Rukavine i sa Gorice). Sjeverni plato je svojevrsni foaje (predsoblje) sa manjim caffè barom i sanitarijama. Izlaz sa pozornice kroz tri izlaza (ulazni portal kroz koji se ušlo na pozornicu, izlaz prema sjevernom zidu i silazak preko novo-projektiranih stepenica, izlaz prema Gorici - dosadašnji glavni povijesni ulaz na tvrđavu). Sudionici predstave ulaze na poseban ulaz (povijesni ulaz iz smjera Gorice). Sudionici mogu boraviti u podrumskom 'backstageu' ili na otvorenom ispod južnog perimetralnog zida.

Sustav razgledavanja i boravka turista će se sastojati od sljedećih stavki:

- Dnevno razgledavanje tvrđave;
- Realizirati povijesni pristup sa obale kroz dvojne bedeme;
- Prostor ispod amfiteatralnog gledališta je multifunkcionalne namjene (odmor za vrijeme vrućih ljetnih dana, oglasni paneli sa informacijama, mjesto za organiziranje raznih predavanja, prostor za manje predstave);
- Ophod po šetnici bedema u punom kontinuitetu;
- Caffè bar sa terasom među borovima;
- Pogled na šibenski kanal i cijeli arhipelag.

3. INTEGRACIJA TVRĐAVE SV. MIHOVIL S PLANOM UPRAVLJANJA KULTURNIM DOBRIMA

3.1. Ciljevi projekta

Opći cilj projekta je **doprinijeti održivom gospodarskom razvoju Šibenika, Šibensko-kninske županije i regije, te poticanju zapošljavanja i razvoja malog i srednjeg poduzetništva temeljenog na razvoju i širenju ponude kulturnog turizma.**

Specifični cilj je **obnova, uređenje i nadogradnja turističke infrastrukture u okviru Tvrđave sv. Mihovila kao nove turističke atrakcije i generatora inovativnih kulturno-umjetničkih, edukativnih i drugih zbivanja, zajedno s pratećim sustavom usluga i potpora za malo i srednje poduzetništvo s ciljem njihovog kvalitetnog i održivog uključenja u razvoj i ponudu ključnih sadržaja, proizvoda i usluga kulturnog turizma na području grada Šibenika na i u okolici lokaliteta Tvrđave sv. Mihovila.**

3.2. Pripremne aktivnosti za integriranje Tvrđave sv. Mihovila kao centralne točke razvoja kulturnog turizma Grada i Županije

Kao prvi korak, potrebno je **oformiti Projektni tim** čiji je primarni zadatak osigurati učinkovitu i pravovremenu provedbu aktivnosti i realizaciju planiranih rezultata kroz optimalnu uključenost svih relevantnih dionika - predstavnika Grada Šibenika, Muzeja Grada Šibenika, TZ Grada Šibenika, HNK Šibenik, Udruge turističkih vodiča Šibenik, Udruženja obrtnika Šibenik, Ministarstva kulture, Udruge Juraj Dalmatinac, Kninskog muzeja te Gradskog muzeja Drniš.

Kako bi se osigurala provedba zacrtanih ciljeva projekta, projektni tim treba provoditi sljedeće mjere:

- Koordiniranje, praćenje, kontroliranje, komuniciranje i izvještavanje o pripremi aktivnosti;
- Definiranje upravljanja i upravljačkih tijela s raspodjelom uloga i odgovornosti, na temelju zajedničkih dogovorenih kriterija i ostvarenju svih planiranih ciljeva;
- Priprema i organiziranje sastanaka svih upravljačkih tijela i radnih skupina;
- Uključenost dionika u aktivnosti i proces donošenja odluka kroz instrumente i metode sudjelovanja/konzultacija.

Drugi korak je **prezentiranje destinacije na optimalan način** u svrhu realizacije projekta destinacije kulturnog turizma te ostvarivanja planiranih ciljeva. Naime, za optimalan razvoj

kulturnog turizma nekog područja, potrebno je uključiti veliki broj dionika i steći visoku razinu prepoznatljivosti.

Sustav promoviranja, marketinga i odnosa sa javnošću podrazumijeva:

Tablica 1 Planirane aktivnosti sustava promoviranja marketinga i odnosa sa javnošću

AKTIVNOSTI	OPIS
Razvoj brenda grada Šibenika i Šibensko-kninske županije kao destinacije kulturnog turizma	Razvoj brenda podrazumijeva razrađivanje svih elemenata i vještina za promoviranje novog cjelovitog identiteta destinacije, uključujući logo, slogan, vizualni identitet i standarde (font, boje, slike, zvukovi), video i interaktivna prezentacija materijala, Internet stranice, promo materijali i sl.
Priprema i izrada promotivnih materijala te izrada i održavanje web-stranice	Promo materijali će predstavljati inicijalna promotivna sredstva za prezentiranje novog brenda i njegovih proizvoda i usluga relevantnim dionicima (turističkim agencijama, turističkim izjaviteljima i drugim novinarima, vlasnicima turističkih apartmana, MSP-ima, investitorima, turističkim vodičima i sl.). Internet stranica će obavještavati zainteresirane o ponudi, proizvodima te posebnim paketima, proizvodima i uslugama tijekom kao i izvan turističke ljetne sezone.
Predstavljanje brenda i ponude kulturnog turizma na turističkim sajmovima	Ova aktivnost predstavlja startni okidač, odnosno privlačenje inicijalnog interesa i povećanja broja turista kako bi se potaknulo daljnje investiranje različitih lokalnih, regionalnih, nacionalnih i međunarodnih ulagača u ovo područje.
Priprema i provedba PR događaja	Ova aktivnost će osigurati vidljivost i upoznavanje javnosti na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou

Treći korak predstavlja **koncipiranje edukacijskog programa za dionike kulturnog turizma** na području Grada i Županije te pružanje podrške ciljanim grupama.

U sferi kulturnog turizma, iznimno je važan stupanj kvalitete prezentiranja, usluga, ljubaznosti i uslužnosti turističkih djelatnika. Pružanje informacija o kulturnim dobrima zahtijeva visoki stupanj znanja, kulture komunikacije i gostoljubivosti kako bi se na odgovarajući način moglo odgovoriti na potrebe kulturnih turista koji su uobičajeno visokoobrazovani.

Razvoj i provedba educiranja i usluga podrške ciljanim skupinama podrazumijeva:

- *Pripremu i provedbu edukacija za zaposlenike svih kulturnih dobara u regiji*
Educiranje o trendovima kulturnog turizma, potrebama i know-how kako bi mogli stručno i kvalitetno nuditi usluge te valorizirati potencijale kulturnih dobara.
- *Pripremu i obuku turističkih vodiča za područje Županije*
Treninzi za turističke vodiče će se sastojati od prezentiranja brenda turističke destinacije grada Šibenika i Šibensko-kninske županije i načina koji će vodiči taj koncept predstaviti posjetiteljima, posebice u smislu pružanja usluga obilaženja kulturnih dobara.
- *Pripremu i implementaciju informativne prezentacije destinacije turističkim agencijama, predstavnicima prihvatnih smještajnih kapaciteta te turističkim medijskim izjaviteljima*
kako bi se informirali svi relevantni dionici turističkog sektora o novo-uspostavljenom brendu i paketu nove turističke ponude i usluge bazirane na kulturnim dobrima područja.

- *Pripremu i implementaciju treninga za predstavnike MSP, lokalnog stanovništva povezanog sa turističkim djelatnostima te investitora o potencijalnim prilikama i mogućnostima razvojem destinacije kulturnog turizma na širem području.*

3.3. Afirmiranje Tvrđave sv. Mihovila kao središnje točke za promicanje kulturnih vrijednosti, proizvoda i usluga Grada Šibenika i Šibensko-kninske županije

Ova aktivnost predstavlja izazov pri integriranju novousvojenih znanja i pronalaska optimalnog načina kako prezentirati kulturno dobro - Tvrđavu sv. Mihovila i približiti je posjetiteljima. Ideja je da Tvrđava predstavlja živopisno kulturno iskustvo za posjetitelje te da se **osnuje i registrira nova javna ustanova u vlasništvu Grada Šibenika za upravljanje i promoviranje Tvrđave i kulturnog turizma šireg područja**. Ustanova će nuditi posjetiteljima tematske obilaskе/razgledavanja u pratnji vodiča ili samostalno uz tiskane ili GPS mape i priručnike. Navedene aktivnosti će uključivati suradnju sa ciljanim poslovnim partnerima koji će biti koordinirani od strane Grada Šibenika i Muzeja Grada Šibenika.

Obnovom i pozicioniranjem Tvrđave sv. Mihovila kao središnje točke razvoja kulturnog turizma Grada Šibenika i Županije napraviti će se prvi korak ka organiziranju promoviranja cjelovitog kulturno-turističkog proizvoda u Šibensko-kninskoj županiji.

Aktivnosti koje je u tu svrhu potrebno provesti su:

- Obnovljena turistička infrastruktura Tvrđave sv. Mihovila u svrhu turističke valorizacije i promicanja kulturnog turizma u Šibensko-kninskoj županiji;
- Provođenje aktivnosti Plana upravljanja kulturnim dobrima Grada Šibenika i Šibensko-kninske županije;
- Razvijanje novog i jedinstvenog brenda (uključujući logo, slogan, vizualni i promotivni identitet) destinacije kulturnog turizma sa Tvrđavom sv. Mihovila kao središnjom točkom;
- Predstavnici turističke industrije, turistički vodiči, MSP povezano za turizmom, pružatelji apartmanskog smještaja, poduzetnici i investitori u kulturnom turizmu i srodnim sektorima su informirani, educirani i podržani u pružanju svojih proizvoda i usluga;
- Tvrđava sv. Mihovila funkcionira kao atrakcija kulturnog turizma i središnja referentna točka za turiste zainteresirane za kulturni turizam regije - Turistička info-točka za kulturno-turističku ponudu Grada Šibenika i Šibensko-kninske županije.

Ovim setom aktivnosti će na općoj razini upravljati Grad Šibenik u suradnji s partnerima i drugim zainteresiranim dionicima na lokalnoj i regionalnoj razini. Također, kulturne institucije i stručnjaci iz Hrvatske i inozemstva će biti angažirani preko javnih natječaja kako bi se relevantne aktivnosti provele na optimalnoj razini.

Slika 3 Ilustracija kulturne resursne osnove¹

¹ Izvor: www.min-kulture.hr, http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5d/Burnum_-_lukovi_principija.jpg, <http://www.hkv.hr>, <http://www.sibenske-starine.com>

Ulaganje u budućnost
Europska unija

Izradu ovog dokumenta je sufinancirala Europska unija

„Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost autora *MICRO projekt d.o.o.*“

Za više informacija o EU fondovima posjetiti web stranicu Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije www.strukturnifondovi.hr.

Kontakt podaci:

Grad Šibenik

Trg palih branitelja Domovinskog rata 1, 22 000 Šibenik

Tel: 022/431-000

Fax: 022/431-099

E-mail: gradonacelnik@sibenik.hr

Web: www.sibenik.hr

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Samostalna služba za informativno-obrazovne aktivnosti

Račkoga 6, 10 000 Zagreb

Tel: 01/640-0600

Fax: 01/640-0631

E-mail: fondovi@mrrfeu.hr

Web: www.mrrfeu.hr

Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU)

Ulica grada Vukovara 284 (objekt C), 10 000 Zagreb

Tel: 01/459-1245

Fax: 01/459-1075

E-mail: info@safu.hr

Web: www.safu.hr